

อิทธิพลของการรับรู้ความจำเป็นต่อการใช้จ่าย ความกังวลจากการใช้จ่าย ผลข้างเคียง และ
ระยะเวลาการรักษาต่อความร่วมมือในการใช้จ่ายคอร์ติโคสเตียรอยด์ชนิดสูดในผู้ป่วย
ผู้ใหญโรคหืด

เรืออากาศเอกหญิงฉัตรสุรางค์ ขำรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต(การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

อิทธิพลของการรับรู้ความจำเป็นต่อการใช้ยา ความกังวลจากการใช้ยา ผลข้างเคียง และระยะเวลาการรักษาต่อความร่วมมือในการใช้ยาคอร์ติโคสเตียรอยด์ชนิดสูดในผู้ป่วยผู้ใหญ่โรคหืด

INFLUENCES OF PERCEIVED MEDICATION NECESSITY, MEDICATION CONCERN, SIDE EFFECT, AND TREATMENT TIME ON INHALED CORTICOSTEROIDS ADHERENCE IN ADULT PATIENTS WITH ASTHMA

เรืออากาศเอกหญิงฉัตรสุรางค์ ขำรักษ์ 5636867 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ดวงรัตน์ วัฒนกิจ ไกรเลิศ, พย.ด., วิชชุดา เจริญกิจการ, ปร.ด. (การพยาบาล), วันชัย เดชสมฤทธิฤทัย, พ.บ.ว.ว. อายุรศาสตร์โรกระบบการหายใจ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยายเชิงทำนายเพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความจำเป็นต่อการใช้ยา ความกังวลจากการใช้ยา ผลข้างเคียงและระยะเวลาการรักษาต่อความร่วมมือในการใช้ยาคอร์ติโคสเตียรอยด์ชนิดสูดในผู้ป่วยผู้ใหญ่โรคหืด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคหืดอายุ 18 ถึง 60 ปี ที่มารับการตรวจรักษาที่คลินิกโรคหืด โรงพยาบาลศิริราช จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบบันทึกข้อมูลทางด้านสุขภาพ แบบประเมินความร่วมมือในการใช้ยา แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการใช้ยา และแบบสอบถามผลข้างเคียงจากการใช้ยา จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.8 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 48.92 ปี (S.D. = 9.86) มีระยะเวลาการรักษาเฉลี่ยเท่ากับ 58.77 เดือน (S.D. = 40.27) มีการรับรู้ความจำเป็นต่อการใช้ยาอยู่ในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 48.3 มีความกังวลจากการใช้ยาอยู่ในระดับต่ำในระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 47.5 และได้รับผลกระทบจากผลข้างเคียงจากการใช้ยาเท่ากับ 7.39 คะแนน (S.D. = 8.37) กลุ่มตัวอย่างสามในสี่ (ร้อยละ 75) มีความร่วมมือในการใช้ยาคอร์ติโคสเตียรอยด์ชนิดสูด ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยโลจิสติก พบว่าทั้ง 4 ตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายความร่วมมือในการใช้ยาคอร์ติโคสเตียรอยด์ชนิดสูดในผู้ป่วยผู้ใหญ่โรคหืด โดยอธิบายการผันแปรในสมการโลจิสติกได้ร้อยละ 21.1 (Nagelkerke $R^2 = .211$, $p < 0.05$)

ผลการศึกษานี้ผู้วิจัยเสนอแนะว่าแพทย์ และพยาบาลควรให้ความสำคัญกับการประเมินความกังวลและผลข้างเคียงจากการใช้ยาคอร์ติโคสเตียรอยด์ชนิดสูดหลังจากผู้ป่วยได้รับคำสั่งการรักษา และบันทึกในเวชระเบียนเพื่อสะดวกในการติดตามการรักษา และให้การดูแลผู้ป่วยของสหสาขาวิชาชีพ ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือในการใช้ยาคอร์ติโคสเตียรอยด์ชนิดสูดในผู้ป่วยโรคหืด

คำสำคัญ: โรคหืด / การรับรู้ความจำเป็นต่อการใช้ยา / ความกังวลจากการใช้ยา/ผลข้างเคียง / ระยะเวลาการรักษา

INFLUENCES OF PERCEIVED MEDICATION NECESSITY, MEDICATION CONCERN, SIDE EFFECT, AND TREATMENT TIME ON INHALED CORTICOSTEROIDS ADHERENCE IN ADULT PATIENTS WITH ASTHMA

FLT.LT. CHATSURANG KHAMRAG 5636867 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: DOUNGRUT WATTANAKITKRILERT, PH.D., VISHUDA CHAROENKITKARN, PH.D. (NURSING), WANCHAI DEJSOMRITRUTAI, M.D.

ABSTRACT

This study was a descriptive predictive correlational research design aimed to study the influence of perceived medication necessity, medication concern, side effects and treatment time on medication adherence to inhaled corticosteroids (ICS) in adult asthma patients. The sample group was composed of 120 asthma patients aged between 18 and 60 years who sought treatment at the Asthma Clinic of Siriraj Hospital, Bangkok. Data collection employed a Demographic Questionnaire, Health Data Record Form, Medication Adherence Report Scale, Beliefs about Medicines Questionnaire-Specific and Inhaled Corticosteroids Questionnaire-Shortened version. Data analysis was done using descriptive statistics and logistic regression.

According to the findings, the sample group was composed of females (70.8%) with a mean age of 48.92 years (S.D. = 9.86) and mean treatment time of 58.77 months (S.D. = 40.27). The subjects had high perceived medication necessity (48.3%) and low medication concern (47.5%). The subjects also encountered side effects from using inhaled corticosteroids at 7.39 points (S.D. = 8.37). In total, three-fourths of the sample group (75%) practiced ICS adherence. Logistic regression analysis revealed all four variables to be capable of predicting ICS adherence in adult patients with asthma with fluctuations described in the logistic equation by 21.1% (Nagelkerke R^2 = .211, $p < 0.05$)

Based on the research findings, the researcher proposed that doctors and nurses should pay attention to evaluating medication concerns, and side effects from ICS use after patients are prescribed treatment instructions and record medical history in order to facilitate treatment follow-up. In addition, patients should be provided multidisciplinary care in order to adherence to ICS medication of asthma patients.

KEY WORDS: ASTHMA / PERCEIVED MEDICATION NECESSITY /
MEDICATION CONCERN / SIDE EFFECT / TREATMENT TIME

163 pages